

Вих. № 252 від 25.02.2020

Щодо необхідності реформи системи
екологічного оподаткування

**Голові
Комітету Верховної Ради України
з питань екологічної політики та
природокористування
Бондаренку О.В.**

Шановний Олеже Володимировичу!

Від імені Professional Association of Ecologists of Ukraine (Професійна асоціація екологів України – ПАЕУ) дозвольте висловити Вам повагу та звернутись щодо Проекту Закону «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо збільшення ставок екологічного податку з метою проведення додаткових заходів, що сприятимуть зміцненню здоров'я та покращенню медико-санітарного забезпечення громадян України» № 2367 від 01.11.20192367, котрий не приведе до досягнення цілей, котрі передбачаються даним законопроектом. Оскільки:

- законопроект спрямований виключно на закриття дефіциту бюджету, викликаного неефективністю державного управління;
- законопроект не враховує ні економічні, ні екологічні наслідки підвищення ставок екологічного податку;
- у пояснювальній записці до даного законопроекту відсутнє прозоре обґрунтування доцільності підвищення ставок екологічного податку, а частина представленої інформації є недостовірною.

В свою чергу **ПАЕУ** звертає увагу на світову практику та основні принципи реформування екологічного податку:

1. Грошові кошти від збору екологічного податку повинні мати **цільовий характер** і спрямовуватися лише на екологічні проекти і зниження викидів парникових газів.
2. Держава потребує **створення дієвого механізму стимулювання екомодернізації** всіх галузей господарювання. Необхідне створення можливостей для використання коштів екологічного податку промисловими підприємствами на екологічні проекти і зниження викидів парникових газів. Але в обов'язковому порядку промислове підприємство має інвестувати власні (або самостійно залучені) кошти.
3. **Ставки екологічного податку повинні зростати, але це зростання має бути з чітким і прозорим економічним обґрунтуванням.**

Зокрема, ставки екологічного податку повинні зростати прогнозовано, тобто має бути затверджено план підвищення ставок екологічного податку на 5-10 років.

Це дасть підприємствам, зокрема і економіці України загалом, можливість планувати свою господарську діяльність з урахуванням посилення екологічних вимог.

Єдиним способом ефективного використання екоподатку є **цільове відокремлення коштів платників екологічного податку** (+ інших екокоштів), можливо, створення фонду (на кшталт Фонду енергоефективності або Екологічного фонду Республіки Польща).

Це дасть можливість фінансувати тривалі вартісні проекти як для державних (комунальних), так і для приватних підприємств, не обмежуючись бюджетним роком. Це також дасть можливість залучення іноземних інвестицій в екологічну сферу.

Підвищення податку на викиди забруднюючих речовин має супроводжуватися із введенням інструментів для фінансування модернізації та встановлення очисних споруд (щось на кшталт фінансування, як у банківських установах).

Величина екоподатків повинна мати не лише фіскальний характер, а містити заохочувальну, мотиваційну, стимулюючу складову. Практика експериментів для швидких і необґрунтованих рішень має бути припинена.

Для підвищення тарифів мають бути проведені аналіз та обрахунки з обґрунтуваннями на поетапні підвищення (як це відбувалося у низці країн ЄС), щоб вітчизняні підприємства мали можливість вжиття природоохоронних заходів відповідно до графіка підвищення величини податків, введення нових податків.

Аналітика екоподатку та його направлення дають можливість проаналізувати питання з усіх зацікавлених сторін і визначити ймовірні заходи, що мають бути здійснені найближчим часом.

Вочевидь, перелічені дії не матимуть ефекту без контролю ефективності реалізації проектів і, відповідно, ефективності змін у зборі-витратах екологічного податку.

Модель збору та дистрибуції коштів на заходи щодо зменшення впливу на довкілля може здійснюватися через незалежну державну фінансову установу (Фонд), що має бути передбаченим механізмом контролю ефективності проектів.

Проте відкритість даних щодо обсягів забруднюючих речовин для громадськості (синхронізація даних Служби статистики, податкових органів, системи державного моніторингу і систем громадського моніторингу якості повітря) теж прискорить процес стимулювання реалізації природоохоронних заходів.

За такого механізму ті підприємства, які на сьогодні чимало витрачають на природоохоронні заходи, гарантовано будуть у кращому становищі і слугуватимуть успішним прикладом для інших.

Президент Професійної
асоціації екологів
України

Людмила Циганок